

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 467/08-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. decembra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť MUDr. J. K., T., zastúpeného advokátkou JUDr. I. R., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti a na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného života zaručeného v čl. 19 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom zaručeného v čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva na rešpektovanie súkromného života zaručeného v čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 8 Co 28/2008 z 21. apríla 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť MUDr. J. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. júla 2008 doručená sťažnosť MUDr. J. K., T. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti a na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného života zaručeného v čl. 19 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej

republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom zaručeného v čl. 46 ods. 3 ústavy a práva na rešpektovanie súkromného života zaručeného v čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 8 Co 28/2008 z 21. apríla 2008.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že policajtovi Obvodného oddelenia Policajného zboru v S. (ďalej len „policajt“), ktorý 19. novembra 2003 v inej priestupkovej veci (nahádzanie kamenia do záhrady sťažovateľa) vedenej pod ČPS: ORP-376/2003 vykonával ohliadku miesta skutku (záhrady sťažovateľa), sťažovateľ odovzdal fotografie a zvukový záznam, z ktorých malo vyplývať, že sa stal ďalší priestupok, a to tým, že dve identifikovateľné osoby urobili na adresu sťažovateľa viacero dehonestujúcich posunkov a vyjadrení, čím sa voči sťažovateľovi dopustili priestupku. Z dôvodu, že policajt toto oznámenie priestupku z 19. novembra 2003 nevybavil v súlade so zákonom č. 372/1990 Zb. o priestupkoch (ďalej len „zákon o priestupkoch“), podal 21. júla 2005 sťažovateľ v zastúpení jeho právnu zástupkyňou Okresnému súdu Poprad (ďalej len „okresný súd“) žalobu, ktorou sa v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon o zodpovednosti za škodu“) domáhal náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom, ktorý mal spočívať v nečinnosti policajta pri vybavovaní jeho oznámenia o priestupku z 19. novembra 2003.

Okresný súd rozsudkom sp. zn. 10 C 64/2005 z 29. októbra 2007 žalobu sťažovateľa zamietol. Z dôvodu odvolania sťažovateľa bol predmetný rozsudok okresného súdu potvrdený napadnutým rozsudkom krajského súdu sp. zn. 8 Co 28/2008 z 21. apríla 2008. Krajský súd ustálil, že policajt pri vybavovaní oznámenia sťažovateľa z 19. novembra 2003 porušil zákon o priestupkoch, keďže toto oznámenie nevybavil v lehote na vybavenie priestupku, avšak súčasne dospel k záveru, že k tomuto nesprávnemu úradnému postupu policajta došlo ešte v čase účinnosti zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len

„zákon č. 58/1969 Zb.“), pričom zákon č. 58/1969 Zb. nepoznal inštitút náhrady nemajetkovej škody v dôsledku nesprávneho úradného postupu.

V súvislosti s uvedeným záverom krajského súdu v napadnutom rozsudku sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol:

„... právny záver Krajského súdu v Prešove je nielenže v rozpore s príslušnými ustanoveniami Zákona o priestupkoch, ale vo svojich dôsledkoch viedol k odopretiu ochrany, ktorá je sťažovateľovi poskytnutá vo vyššie uvedených článkoch Ústavy SR a Dohovoru.

Podstatou sťažovateľovej žaloby bolo tvrdenie, že mu bola spôsobená nemateriálna škoda - nemajetková ujma spočívajúca v tom, že napriek tomu, že sa osoby, ktoré označil, dopustili voči nemu konania znižujúce jeho ľudskú dôstojnosť, štátny orgán, ktorému toto konanie oznámil, v rozpore so svojimi povinnosťami nekonal a tak znemožnil sťažovateľovi domôcť sa ochrany pred takýmto zasahovaním do svojej dôstojnosti a do súkromného života, napriek tomu, že platné právne predpisy mu v uvedenom čase mu takúto ochranu poskytovali. ...

Žiadne ustanovenie Zákona o priestupkoch, ani ustanovenia iných právnych predpisov neobsahujú v sebe zbavenie sa tejto povinnosti štátnymi orgánmi uplynutím času. Sťažovateľ považuje za nesporné, že policajt mal povinnosť oznámiť priestupok, o ktorom sa dozvedel pri výkone svojej právomoci (pri vykonávaní služobného výkonu) v mieste bydliska sťažovateľa bez ohľadu na to, či od získania tejto vedomosti uplynula doba 1 mesiaca alebo dlhší čas. Aj v čase po nadobudnutí účinnosti Zákona č. 514/2003 Z. z. trvala povinnosť príslušného policajta oznámiť túto skutočnosť a prijaté oznámenie o priestupku postúpiť orgánu, ktorý bol oprávnený priestupok objasňovať a prejednať.

Sťažovateľ považuje taký záver Krajského súdu v Prešove, ktorý nesprávny úradný postup príslušného policajta obmedzil časom jedného mesiaca od prijatia oznámenia o priestupku za absurdný. Prijatím takéhoto záveru by sa štátne orgány zbavili povinnosti konať v súlade s imperatívom uvedeným v článku 2 ods. 2 Ústavy SR, len tým, že by porušili ďalšie ustanovenia upravujúce ich činnosť a to lehoty, ktoré im príslušné predpisy stanovujú na konanie.

Záver odvolacieho súdu o tom, že nesprávny úradný postup príslušníka PZ môže byť dôvodom na uplatňovanie náhrady škody len vo vzťahu k časovému úseku od 19. 11. 2003 do 19. 12. 2003, nezodpovedá zmyslu a cieľu článku 46 ods. 3 Ústavy SR.

Sťažovateľ pociťoval nemajetkovú ujmu, poníženie, pocit bezmocnosti a beznádeje preto, že za konanie, ktoré je právnym predpisom kvalifikované ako priestupok, neboli voči osobám, ktoré sa tohto konania dopustili, vyvozené dôsledky, ktoré zákon v takýchto prípadoch vyvodit' ukladá.

Sťažovateľ naďalej trvá na stanovisku, že podstatou jeho žaloby a podstatou nesprávneho úradného postupu nebola skutočnosť, že príslušný policajt neurobil úkon v zákonom stanovenej lehote, ale skutočnosť, že ho neurobil vôbec a tým znemožnil objasnenie a prejednanie tohto priestupku.

Z uvedeného dôvodu je sťažovateľ presvedčený o tom, že na vec je možné a potrebné vzťahovať ustanovenia Zákona č. 514/2003 Z. z., pretože v čase, keď uvedený zákon nadobudol účinnosť, existovali dve zásadné okolnosti. Policajt ani v lehote po nadobudnutí účinnosti tohto zákona neoznámil priestupok orgánu, ktorý ho mal prejednať a bol ho oprávnený aj objasňovať (okresnému úradu) a zároveň ešte stále existovala možnosť, že ak tak urobí, priestupok bude môcť byť prejednaný pred uplynutím lehoty stanovenej na zánik zodpovednosti.“

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ žiada, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol týmto nálezom:

„Právo sťažovateľa na zachovanie ľudskej dôstojnosti a na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do jeho súkromného života podľa článku 19 ods. 1 a článku 19 ods. 2 Ústavy SR, na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom podľa článku 46 ods. 3 Ústavy SR, na rešpektovanie súkromného života podľa článku 8 ods. 1 Dohovoru, bolo rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 8 Co 28/2008 zo dňa 21. 4. 2008, porušené.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 8 Co 28/2008 zo dňa 21. 4. 2008 a vracia vec Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Ústavný súd Slovenskej republiky zakazuje Krajskému súdu v Prešove pokračovať v porušovaní namietaných právach sťažovateľa.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi finančné zadosťučinenie vo výške 100.000,- Sk.

Odporca je povinný nahradiť sťažovateľovi všetky trovy tohto konania.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podstata námietok sťažovateľa spočíva v jeho nesúhlase s právnym názorom krajského súdu, že na prípad nekonania policajta v súvislosti s vybavovaním sťažovateľovho oznámenia o priestupku z 19. novembra 2003 sa nedá aplikovať zákon o zodpovednosti za škodu (účinný od 1. júla 2004), ale treba aplikovať skorší zákon

č. 58/1969 Zb. (účinný do 30. júna 2004), pretože práve v čase jeho účinnosti došlo aj k spomínanému nekonaniu policajta. Podľa tvrdení sťažovateľa v dôsledku uvedeného právneho názoru krajského súdu, mu bolo znemožnené domáhať sa účinnej ochrany pred neoprávneným zasahovaním do jeho ľudskej dôstojnosti a súkromného života, a tým aj k porušeniu označených článkov ústavy a dohovoru, pretože osoby, ktoré sa voči nemu dopustili dehonestujúcich vyjadrení, neboli potrestané. Podľa sťažovateľa ním namietané články ústavy a dohovoru nielenže zaručujú „... právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, rešpektovanie súkromia a súkromného života...“, ale dávajú súčasne „... každému, komu je toto právo zaručené, legitímne očakávanie, že štát prostredníctvom svojich orgánov zabezpečí rešpektovanie a reálne uplatňovanie tohto práva v bežnom živote. Inak by sa javili tieto práva ako absurdné a akademické.“.

Sťažovateľ v prvom rade namieta, že rozsudkom krajského súdu bolo porušené jeho základné právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a dobrého mena, ako aj základné právo na ochranu proti neoprávnenému zasahovaniu do súkromného a rodinného života garantované v čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy a tiež právo na rešpektovanie jeho súkromného a rodinného života zaručené v čl. 8 ods. 1 dohovoru.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 27/04, I. ÚS 25/05, I. ÚS 74/05, I. ÚS 44/08).

V zmysle judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 130/93, I. ÚS 22/94, I. ÚS 50/96, I. ÚS 2/00, II. ÚS 169/02, III. ÚS 149/04) porušenie práv zaručených v čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy nemôže nastať rozhodnutím štátneho orgánu, ktorým tento orgán uplatní svoju

právomoc. Všeobecné súdy vykonávaním svojich ústavne vymedzených právomocí nemôžu zasiahnuť do označených základných práv, pretože práve tieto štátne orgány konajú s cieľom poskytnúť, v rozsahu ich právomoci, ochranu týmto základným právam.

Krajský súd vzhľadom na uvedené teda nemohol vôbec zasiahnuť do základných práv sťažovateľa podľa čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy, pretože je pojmovo vylúčené, aby rozhodnutie krajského súdu, ktorý konal o nároku sťažovateľa na náhradu škody v dôsledku nesprávneho úradného postupu policajta, bolo stotožňované s postupom subjektu (v danom prípade osôb, ktoré sa hanlivo vyjadrovali na adresu sťažovateľa) odlišného od všeobecného súdu. Napriek tomu sťažovateľ stotožnil (postavil na tú istú úroveň) konanie uvedených osôb, v dôsledku správania ktorých podal oznámenie o priestupku, s rozhodnutím krajského súdu, o ktorom tvrdí, že takisto porušil tie isté práva.

V prípade, že sa sťažovateľ domnieva, že konaním osôb, ktoré sa hanlivo vyjadrovali na jeho adresu, alebo postupom policajta, prípadne iného subjektu, bolo zasiahnuté do jeho osobnostných práv, mal možnosť domáhať sa ochrany týchto práv podaním žaloby o ochranu osobnosti.

Pokiaľ ide o namietané porušenie čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 8 ods. 1 dohovoru, v danom prípade sa nedá vyvodit' žiadna spojitosť medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a namietaným porušením označených článkov ústavy a dohovoru, preto ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Sťažovateľ namietal, že napadnutým rozsudkom krajského súdu bolo porušené aj jeho základné právo na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom zaručené v čl. 46 ods. 3 ústavy.

Ústavný súd zdôrazňuje, že podľa čl. 51 ods. 1 ústavy domáhať sa práv uvedených v čl. 46 ústavy sa možno len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú. Toto pravidlo sa teda vzťahuje aj na základné právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným

rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom zaručené v čl. 46 ods. 3 ústavy, ktoré možno považovať konajúcim súdom za rešpektované, ak tento postupoval v súlade s ustanoveniami zákona o zodpovednosti za škodu (napr. III. ÚS 322/08).

Podstata základného práva na náhradu škody podľa čl. 46 ods. 3 ústavy spočíva v oprávnení každého domáhať sa náhrady škody spôsobenej v dôsledku nezákonného rozhodnutia alebo nesprávneho úradného postupu. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola označenému právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na náhradu škody vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy).

Inými slovami, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím štátneho orgánu alebo jeho nesprávnym úradným postupom v zmysle čl. 46 ods. 3 ústavy nie je absolútne, ale v záujme zaistenia právnej istoty podlieha (čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy) zákonným obmedzeniam upravujúcim predpoklady na jej uplatnenie.

Z odôvodnenia sťažnosti možno vyvodit', že k porušeniu základného práva sťažovateľa zaručeného v čl. 46 ods. 3 ústavy malo dôjsť tým, že krajský súd neaplikoval na sťažovateľov prípad ustanovenia zákona o náhrade škody, ale ho posúdil podľa ustanovení skoršieho zákona č. 58/1969Zb.

Podľa § 27 ods. 2 zákona o náhrade škody účinného od 1. júla 2004 zodpovednosť za škodu spôsobenú rozhodnutiami, ktoré boli vydané pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, a za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona sa spravuje doterajšími predpismi.

K nesprávnemu úradnému postupu policajta malo dôjsť v súvislosti s vybavovaním oznámenia o priestupku, ktoré sťažovateľ urobil 19. novembra 2003 a ktoré malo byť v súlade s § 59 ods. 4 zákona o priestupkoch vybavené najneskôr do jedného mesiaca odo dňa, keď sa správny orgán alebo orgán oprávnený objasňovať priestupky o priestupku

dozvedel, avšak v uvedenej lehote oznámenie sťažovateľa vybavené nebolo, t. j. sťažovateľ sa o tejto skutočnosti dozvedel najskôr už 20. decembra 2003 (jeden mesiac), teda ešte za účinnosti zákona č. 58/1969 Zb.

Podľa citovaného ustanovenia § 27 ods. 2 zákona o náhrade škody je dôležitým kritériom na rozlíšenie adekvátnej právnej úpravy, ktorú je potrebné aplikovať na konkrétny prípad, okamih spôsobenia škody, t. j. kedy ku škode došlo, a nie okamih, kedy si oprávnený uplatnil nárok na jej náhradu. Sťažovateľ si síce uplatnil nárok na náhradu škody v dôsledku neprávneho úradného postupu už za účinnosti zákona o náhrade škody, avšak ku škode došlo ešte v čase účinnosti zákona č. 58/1969 Zb.

Z uvedeného hľadiska sa závery krajského súdu, ktorý ustálil, že nároky sťažovateľa, ktorý bol aj v konaní pred všeobecnými súdmi relevantne právne zastúpený, treba posúdiť podľa zákona č. 58/1969 Zb., nejavia ako svojvoľné alebo zjavne neopodstatnené, rovnako ako ani závery krajského súdu, že zákon č. 58/1969 Zb. ešte neupravoval inštitút náhrady nemajetkovej škody.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti krajský súd podľa názoru ústavného súdu ústavne súladným postupom vyhodnotil a aplikoval na prípad sťažovateľa relevantné právne normy, na základe čoho dospel k záveru, že sťažovateľ nespĺňa zákonné podmienky (čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy) na uplatnenie si nároku podľa čl. 46 ods. 3 ústavy, pričom tomuto jeho záveru sa nedá vyčítať arbitrárnosť ani svojvoľnosť, takže v konečnom dôsledku nemohlo ani dôjsť k porušeniu čl. 46 ods. 3 ústavy.

Uvedené zistenia boli podkladom rozhodnutia ústavného súdu, ktorý sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti už po jej predbežnom prerokovaní odmietol ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Vzhľadom na to, že sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia, a rozhodnutie o zrušení napadnutého rozhodnutia krajského súdu, o priznaní primeraného finančného zadostučinenia a trov konania je podmienené

vyslovením porušenia práv alebo slobôd sťažovateľa (§ 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd sa touto časťou sťažnosti, ktorou sa ich sťažovateľ domáhal, nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. decembra 2008